

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Paznic în noapte

(+). *Indrăzneț, dar brodat pe realitate, cuvântul celebrului scriitor englez neoconvertit G. K. Chesterton: „Nu importă că vom crede puține ori multe lucruri, dar importă să credem una și bună: că adevărul se află aici, pe pământ, un om investit cu autoritatea unui alt Om care în același timp e și Dumnezeu”. Aluzia frunțașului între frunțașii cugetării catolice engleze de azi e limpede. Acel om investit cu autoritatea Omului-Dumnezeu, în numele Căruia vorbește și cămăruiește barca mântuirii sufletelor, e Sfântul Părinte din Cetatea Veșnică și din scaunul vârhovnicului Petre. Așa cred, de altfel, și așa mărturisesc cei peste patru sute milioane fii sufletești ai Vicarului Domnului de pe întreg rotogolul pământului. Așa credem și mărturisim și noi, Românii uniți cu Roma nașterii noastre ca neam și întru Hristos.*

Și din acest crez și mărturisire a noastră suntem în drept să ne facem titlu de sfântă mândrie. Asta fie că vom parcurge drumul istoriei până în vremile și până pe plaiurile Cezareei lui Filip, când și unde se veșnicește acea Magna Charta a supremației puterii juridiciale-pastorale în sânul Bisericii lui Hristos: Tu ești Petru...; fie că ne vom opri cu filială iubire și venerație în fața actualului Vicar al Domnului, care tocmai împlinește patrusprezece ani de suprem și glorios pontificat. E atât de bogat în strădanii și realizări luminoase și acest crâmpieiu de istorie încheiat în mijloc de frământări, dărmături, viscole, neguri și noapte.

Așezat la cârma Bisericii, Pius XI își sintetizează planul de acțiune în deviza pregnantă: Pax Christi in regno Christi. Și nici o clipită nu se mai abate dela această țintă. Vorba, scrisul, creațiile lui: toate poartă pecetea gândului său mare, inițial; toate se concentrează în jurul ideii centrale atât de plastic exprimată în deviza menționată. Dela calea odată trasată nu-l mai poate abate nime și nimic. „Cu nici un preț Biserica nu poate fi făcută să abdică de însărcinarea cu carea Dumnezeu a încredințat-o și care-i impune cu greutate de lege, să intervină, sigur, nu pe tărîmul tehnic față de care îi lipsită de competență și de mijloacele apropiate, ci în tot ce atinge legea morală”. (Quadragesimo Anno). Urmând acestui principiu, lasă la o parte tot ce n'are legătură din aproape cu morala și cu sufletele, îndreptându-și atenția spre ceea ce vor ajuta răspândirea împărăției lui Hristos pe pământ și vor cimentă în cadrele acestei împărății pacea binecuvântată și rodnică în legăturile iubirii creștine. În primul rând se îngrijește de largirea cadrelor ierarhice: creiază o mulțime de noi stațiuni misionare (31), prefecturi apostolice (87), vicariate apostolice (68), prelatiuri „nullius” (20), episcopii (80), arhiepiscopii (21), fără să-i scape din vedere teritoriile ce au lipsă de administrații vremelnice (10). În același timp pornește uriașă mișcare de regenerare a societății prin evanghelie, mișcare cunoscută sub numirea de Acțiune Catolică (Agru, în imitație ortodoxă: For); dă directive și soluții în ce privește problema muncitorească și a educației tinerimii; inițiază cruciada milosteniei; inculcă cu greutatea cuvântului de Păstor al păstorilor revenirea la concepția antică, genuin creștină despre sfințenia căsătoriei; cheamă, cu părințească dragoste, pe disidenții răsăriteni la refacerea unității voite de Răscumpărătorul; reformează învățământul teologic; institue sărbătoarea Regalității lui Isus, pe care vrea să-L întroneze ca Suveran al conștiințelor; dă impuls nou tinerii exercițiilor spirituale; sugerează idei și ia măsuri în vederea formării preoșilor după modelul Hristos (ciclică

„Cultura Creștină”

Reînvie o tradiție — Idealul evanghelic în sbuciumul vremii — Un pas înainte spre reorganizarea presei noastre

(=). Un prieten vechi ne bate la poartă: „Cultura Creștină”. Il așteptăm de mult. De atâția ani l-am pierdut în vârtejul vremilor și greulul ce purtăm. Incepusem a pierde nădejdea revederii. Și iată-l reînviat. — Să ne bucurăm cu toții, din toată inima, și să-i deschidem larg brațe primitoare.

Nu numai fiindcă învie o tradiție dragă și prețioasă. Nu fiindcă, în noua sa hală și în noua sa bogăție de cuprins, noua „Cultură Creștină” poate fi o adevărată mândrie pentru noi. Viitorul va arăta dacă e la înălțimea misiunii sau nu și alții sunt chemați să-i facă judecata. Pentru noi, deocamdată, ajunge simplul fapt al reparației și simpla arătare a drumului pe care vrea să-l străbată.

Așa cum ni-se înfățișează, ea vrea să fie un steag creștin implăntat în clocotul vremii. Un reflector evanghelic, care să lumineze învălmășala lumii. Far călăuzitor în haosul fără drum al societății românești desorientate. — Mare lucru acesta. Fiindcă întreaga „civilizație albă” a răsărit, ca dintr'o sămânță, din ideea și din idealul creștin. Acum au crescut lianele păgâne și au înăbușit stejarul. El trebuie eliberat. Nouă ordine trebuie să se facă și nouă așezare a vieții sociale. Osatura ei nu poate fi alta, decât legile și comandamentele idealului original, care l-a dat ființă. — Iar astăzi, la noi Românii, nu există nici o publicație, nici una singură, care să îmbrățișeze cu îndrăzneală, cu putere, cu răsunet, acest program în întregimea lui. Incercări parțiale sunt. Călăuză sigură, de încredere pe toată linia, nu există nici una.

De aceea „Cultura Creștină”, dacă va reuși să-și împlinească gândul, va fi o neprețuită binefacere nu numai pentru Biserica noastră unită cu Roma, ci pentru întreg neamul nostru. Fiindcă, în definitiv, pentru întreaga cultură românească nu există pentru viitor alt drum, decât acela pe care îl poartă în sânge și în suflet dintru început: Roma, cu incomparabilul ei dinamism creator de civilizație, cu spiritul ei de disciplină și armonie,

Ad catholici sacerdotii e in manu tutorum). Și câte alte puncte de lumină în acest scurt răstimp de supremă păstorire a lui Piu XI!

Nu-i însă locul și nici nu-i cu putință să fie înșirate, chiar și numai sumar, operele unui Pontific Romar ca cel actual. Aici mai încredem doar atâta: dragostea ce-o poartă sufletului românesc acest Suveran al spiritului e concretizată și va vesti-o din neam în neam falnicul Seminar „Pio XI” de pe străbunul Janiculum, pentru leviții din părțile Daciei Traiane. — Pe Sfântul Părinte Piu XI Doamne păzește-l întru mulți ani!

cu puterea ei de creștere spirituală nelimitată și mereu înaltă.

În familia noastră restrânsă, în Biserica unită, simpla reparație a „Culturii Creștine” mai însemnează și un alt moment de bucurie și de speranțe. Ea însemnează un pas înainte în vechiul dor de „reorganizare a presei noastre”. — În marea revistă engleză „The Month”, contele Mihail Bedoyere scrie despre apropiata expoziție mondială a presei catolice la Roma, între altele, așa: „Este foarte probabil, că prea marea cantitate de produse ale presei ce se vor expune va arăta deosebit de limpede lipsa de calitate superioară, și și mai limpede deadreptul urlașă risipă de talent, putere de muncă și bani, pricinuită de lipsa de organizare și colaborare”. — Nu știm dacă pentru alte neamuri se va adevăra în tocmă această prorocie. Pentru noi însă este de pe acum supra-adevărată. Multă zdroabă, multă energie, mult talent irosit și cheltuit în prea multe publicații, cu prea puțin rezultat. Ar trebui să înțelegem odată, că nu putem susține un număr infinit de tipărituri. Ci să ne concentrăm cu toții în jurul câtorva cari se vor socoti necesare, după un plan real și rațional. Plan, asupra căruia, în principiu, toată lumea noastră e de acord. Numai la realizare nu se poate ajunge cu nici un preț.

Ar fi prea lung, și de prisos, să-l expunem aci, cu acest prilej. Ajunge să subliniem, că o revistă de cultură generală, care să reflecteze realitatea românească prin prizma evangheliei și a catolicismului, este socotită de toți indispensabilă. De aceea s'au și grupat în jurul „Culturii Creștine”, fără greutate, toți frunțașii purtători de condei ai vieții noastre bisericești. Și cei cari mai stau încă la o parte, vor veni și ei în curând. Toți împreună este cu neputință să nu realizeze „Cultura Creștină” așa cum o dorim și o așteptăm cu toții, de atâta vreme.

Cu o singură și esențială condiție însă: dacă își va înțelege și „biserica cititoare” a sa datorie. Dacă își va face chestiune de conștiință din citirea, abonarea și... plățirea revistei. Este un examen în fața căruia stă. Să sperăm că-l va trece cu bine.

În această speranță strigăm din toată inima: cu Dumnezeu înainte, pentru triumful culturii creștine!

Decalogul — cel mai eficace antidot împotriva criminalității. Nu cutare episcop catolic, ori te miri ce sinod bisericesc, face această constatare, ci o adunare curat mirenească. Și anume guvernatorul statului New-York a chemat în Albany la o consfătuire o seamă de avocați, judecători, profesori, directori

de penitențiere, șefi de poliție și altă lume aleasă, să discute împreună ce măsuri ar fi de luat ca să se stavilească puhoiul de crime ce stă să cutopească Statele unite nordamericane.

Rezultatul la care s'a ajuns în urma unor debateri îndelungate și temelnice este, după *Schönere Zukunft* (12. I. 36), că s'a constatat falimentul teoriilor despre așa zisa educație „liberă” a tineretului. În schimb s'a recunoscut nevoia introducerii instrucției religioase în toate școlile statului. „Sistemul școlar de stat — așa precizează, unanim, cei întruniți la Albany — s'a confecționat într'o vreme când familiile americane în medie erau încă religioase. Astăzi însă aceste familii în cele mai multe cazuri nu mai au baze religioase. De aceea e de recomandat ca în toate școlile publice decalogul să fie așezat din nou la loc de cinste. Mai mult: în fiecare zi de școală ora primă să fie dedicată instrucției religioase iar pentru aconfesionali să se țină lecții de orientare etică”.

Pentru stărpirea criminalității s'au mai recomandat și anumite măsuri preventive. Așa: Să se ia amprentele digitale tuturor cetățenilor; avocaților de stat să li-se interzică strict orice politică de partid dat fiind că gangsterii știu să se folosească de faptul că stau în serviciul unui sau altui partid politic; să se termine odată cu orice „sentimentalism” când e vorba de pedepsirea criminalilor; temnițele să fie temnițe în toată puterea cuvântului și nu localuri de distracție pentru gangsteri, ș. a. — Cu proximalul prilej adunarea va debata problema tratării pușcăriașilor după ce-și recapătă libertatea.

Omagiu Bisericii Catolice. Nu-i vine acest omagiu din partea vre-unui fiu de-al său, ci din partea necatolicului *William R. Hearst*, proprietarul alor cam patruzeci gazete americane. Respectivul a scris nu de mult o epistolă redactorului publicației *New-York American*, în carea, între altele, se cuprind și următoarele:

„Vă rog scrieți o serie de articole, lăudând și apreciind munca și străduințele Bise-

ricei Catolice în lupta ce poartă împotriva comunismului. Pentru că această muncă și strădanie a Bisericii merită într'adevăr toată stima și lauda. Dintre toate bisericile creștine Biserica Romei e aceea care îndrăznește să înfrunte mai cu hotărâre idelle acestea extreme. Eu nu-s catolic, dar cu toate acestea mă înclin acestei Biserici precum și niziunței înălțătoare și îndrăzneții cu carea luptă împotriva bolșevismului.. De altfel totdeauna Biserica Catolică e aceea care aleargă mai lute într'ajutorul societății primejduite, pentru care lucru merită cea mai profundă recunoștință și omagiu”.

Așa bărbatul acesta cu vederi limpezi, care are și curajul creștinesc de a mărturisi pe față ceea ce cugetă în lăuntrul său. — Comentariile sunt de prisos.

„Considerații uluitoare”

— Noi și Maglavitul și d. Nichifor Crainic —

Toată lumea știe că d. *Nichifor Crainic* este un scriitor eminent și director al excelentei reviste „Gândirea”. Prea puțin însă își dau seama, că d-sa este și profesor de teologie ortodoxă la universitatea din București. Amănunt important pentru înțelegerea celor ce urmează.

Fiindcă numai dintr'o intimă și norocoasă colaborare a tuturor pomenitelor calități și funcțiuni ce deține, a putut țâșni solia trimisă de Dsa „Pentru »Unirea« dela Blaj” pe ultima foale a „Gândirii” de pe luna Februarie c. — Iată ce ne scrie, din literă în literă:

N'am manifestat niciodată vreo ostilitate față de românii uniți cu Roma și nici față de catolicism. Aceasta se cunoaște bine. Și tot atât de bine se cunoaște că în scrisul nostru de totdeauna am arătat simpatie lucrurilor de valoare venite dela cealaltă confesiune. Ne-am exprimat adesea regretul că există o polemică fără capăt între românii ortodocși și cei uniți din Ardeal, care slăbește solidaritatea etnică a neamului nostru tocmai într'o provincie unde ar trebui să fim, mai ales, bloc de stâncă și energie unitară de fier. Am crezut uneori că Sibiul ortodox ar fi din cale afară de exigent

în vreme ce Blajul exasperat, mai redus ca număr și mijloace, ar fi nevoit să se apere.

Se vede însă că ne-am înșelat. În realitate, Blajul nu e în defensivă. Blajul are inițiativele de atac împotriva ortodoxiei. Dovada recentă e atitudinea sa în chestiunea religioasă dela Maglavit. Prin oficiosul mitropolitan »Unirea«, Blajul duce o campanie invierșunată împotriva fenomenului dela Maglavit. El nu admite posibilitatea minunilor în ortodoxie, aceasta fiind, de bună seamă, un monopol catolic. Ironii, injurii triviale, considerații uluitoare însoțesc numele lui Petre Lupu și ale tuturor celor cari văd faptele miraculoase ce se petrec la Maglavit. Citind »Unirea«, dacă n'ai ști că e un ziar catolic, ai crede că e una din tipăriturile imunde socialiste, comuniste sau iudaice, care combat cu frenezie comică supranaturalul și credința în el.

Desigur, domnii cari redactează »Unirea« nu-și dau seama de ceea ce fac. Negând minunea în ortodoxie, ei neagă implicit minunea în catolicism și singuri își iscălesc certificate de necredință sau de ateism. Iată unde duce logic atitudinea lor!

Noi știm însă bine motivul acestei dezonorante campanii. Uniația e un catolicism care n'are curajul mărturisirii pe față. Poporul unit e educat, de fapt, în ritul ortodox, pentru a nu vedea diferența ce-l desparte de majoritatea românească. Această situație falsă menține uniația. Dar dacă ea are deobiceiul avantajii, vin momente când are și dezavantajii. Maglavitul e un asemenea moment. Răsunetul imens pe care îl are în lumea țărănească fenomenul de acolo nu poate lăsa indiferenți pe țărani uniți, cari cred și ei în această minune fără să aștepte autorizație dela Papa sau dela Blaj. Dar a crede în minunea dela Maglavit însemnează a pune în primejdie uniația! De aci necesitatea Blajului de a descredita prin mijloace nepermise Maglavitul.

Situația e nespuse de tristă, desigur nu pentru Maglavit. Căci metoda aceasta de a-și salva credincioșii e minciuna pusă în slujba unei Biserici. Rezultatul moral se vede: uniții dela Blaj s'au înfrățit în negație cu socialismul și comunistii, adică cu ateismul organizat împotriva lui Hristos.

E nespuse de trist, frați reverendișimi și clarisimi!

Așa sună mesajul cu care ne onorează d. Crainic. L-am reprodus întreg, fără să schimbăm în el o lotă sau o cirtă. Din respect pentru scriitorul Crainic. Dar și din alte mo-

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Rugăciune pentru început

— Din volumul de poezii: „Psalmi”. —

de V. Flueras

Doamne,
cu mâinile împreunate
spre cerul Tău senin,
împlor iertare de păcate,
în rugă de creștin...

Desleagă-mi Tu înțelepciunea
acestei lumi, ca să Te cânt;
în rime splendide de vânt
să se npletească rugăciunea.

Cu sufletul, cu inima,
cu ochii, Ție să mă dărui;
ajută-mă dela 'nceput
să nu mă nărui..

Primește, Doamne, — aceste flori
sunt rodul sufletului meu
atâta pot să dau și eu
și le voi da de mii de ori...

Cum Tu ai vrut,
mă voi ruga,
primește rugăciunea mea
dintru 'nceput!...

Religia bază a educațiunii

de Pr. Ioan Miclea

Problema: Dumnezeu face ca omul să se determine într'un sens unic, dar care are înainte semnul: pozitiv, ori negativ; *cu*, ori *contra* lui Dumnezeu. Adoptarea unei poziții intermediare — *afară de El* — nu este posibilă în mod absolut, nici în teorie, și cu atât mai puțin în practică.

Dar dela această hotărâre — pentru ori contra — atârnă întreg destinul lumii. Dacă sunt momente într'adevăr hotărâtoare în viața omului, a unui popor, ori chiar a umanității, atunci ni-se pare, că momentul în care ia poziția față de Creatorul său, nu este întrecut prin importanță de nimic.

Tabăra acelor cari s'au decis contra lui Dumnezeu în toate vremurile au căutat să-l reducă stăpânirea de pe pământ, însă niciodată n'au fost atât de hotărâți ca astăzi. Gândul lor de totdeauna a fost ca să-L scoată din lume, dar fiindcă din adâncul conștiințelor nu puteau, au căutat să-L scoată din acele instituții cari hrănesc conștiințele cu sevă divină: din școle.

Dumnezeu e în școală prin învățătura sa, prin pildele sale, faptele sale; prin însași viața sa, pe care învățământul religios o toarnă în sufletele copiilor. Eliminând din școală acest învățământ, se elimină Dumnezeu.

În ce raport se găsește educația față de

studial religiei, am amintit cu alt prilej, când spuneam, aducând martorii cei mai competenți — că între Dumnezeu și formarea sufletescă bună, este raport de cauzalitate: Este religie și morală religioasă — este educație, caracter, demnitate etc.; suprimi cauza, nu poți aștepta efectul; ori poți să aștepti însă... mult și bine.

Explicarea cea mai plausibilă a faptului că învățământul religios, este sistematic prigonit, pe alocurea chiar nimic, nu poate fi alta decât următoarea: Legiutorii școlari fiind din tabăra acelor, cari s'au înscris contra lui Dumnezeu, dându-și foarte bine seama de imensa valoare pedagogică a religiei, în formarea de copii cât mai asemănătoare divinului model, ca să nu se înmulțească aceste copii ale lui Hristos, le suprimă izvorul din care trăiesc. Ei nu intenționează suprimarea educației, doar aceasta o strigă cu orice prilej, numai că între mijloacele prin care se poate atinge, nu vreau să știe că este și religia. Așa încât decât să primească influența educativă a religiei și a moralei creștine, mai bine au căutat înlocuirea ei, cu tot ce le-a trecut prin cap. Nu știu cine ar fi în stare să însire toate lucrurile cu cari au voit să înlocuiască religia, în influența ei formatoare de adevărate elite sociale.

Acțiunii moralei religioase, singura de valoare educativă indiscutabilă, au voit să-i substituie o morală autonomă kantiană, după numele autorului ei care susținea că „rațiunea umană este autonomă și morală independentă

tive. Precum se vede, d. profesor ne cinstește cu o seamă de „considerații uluitoare” în cel mai înalt grad. Ar fi fost păcat să le stricăm savoarea literară înghesuindu-le într'un rezumat scurt. Mai ales că, oricât de obiectiv am fi redat înțelesul lor, am fi riscat să nu fim crezuți. Așa însă cititorii cari cunosc „Unirea”, și văd și scrisul întreg al dlui Crainic, pot judeca singuri, în plină cunoștință de cauză.

Acesta este, de altfel, și singurul răspuns pe care îl merită surprinzătoarea leșire de mai sus. De altul nu e nevoie. Ea își poartă osânda în sine. — Câteva precizări pot fi totuși foloșitoare. Na pentru cititorii noștri, cari cunosc adevărul, ci pentru acela cari ar mai putea fi ispitiți să bată același drum.

Mal întâi: „Unirea” nu este oficiosul, nici semioficiosul nimănui. Dacă greșește, ea este vinovată, nu „Blajul”. Asta o știe perfect de bine și d. Crainic. — Totuși spune contrarul.

„Blajul are inițiative de atac...” — Corect: „Unirea”. Și nu „inițiative”, ci „inițiativă”, una: cea cu Maglavitul. Altele nu găsește și nu pomenește nici d. C. S'o examinăm și pe asta una. Din Iulie până acum au apărut în „Unirea” 4, zi patru, articole în legătură cu Maglavitul și câteva însemnări la „Telefon”. Din acestea un articol scris de un preot ortodox veritabil; altul prin definiție irenic; altul discută raționalismul neortodox al d. prof. Marinescu și cel din urmă răspunde la atacuri nedrepte ale „Telegrafului”. „Telefoanele” reproduc, de obicei, păreri ortodoxe. Asta se chiamă: „campanie înverșunată”! În „Gândirea”!

Admirabilă logica cu care d. Crainic ne scoate: socialiști, comuniști, jidovi, necredincioși, ateii. Crescendo. Ca seria boalelor din comedia lui Molière. (De-acolo s'o fi inspirat?). Acuză atât de zdrobitoare și de serioasă, încât renunțăm la orice apărare. — Totuși de ce vorbește „Gândirea”, tocmai ea, de necredință și ateism? E cel puțin imprudent!

Adevărul este că noi nu credem în Maglavit. Am spus, în repeșite rânduri, de ce. Suntem însă în tovărășie bună. Nu vorbim de d. Iorga și de alți mulți ortodocși brevetati (și teologii). Stăm însă alături de Petrache

Lupu și de d. Nichifor Crainic în persoană. Cel dintâi nici din greșală nu spune că a văzut pe Dumnezeu: ci pe „moșul”. Iar d. Crainic scrie în „Gândirea” (Ianuarie 1936) că e vorba aci de o „experiență lăuntrică și incontrollabilă a lui Petre Lupu”. Dsa a controlat personal ce a putut, și a încheiat așa: „Dacă ne-am înșelat cumva — ceace e foarte posibil...” și: „Judecând cu înșelătoarele noastre impresii omenești...”. E bine, dacă-i așa, cu ce drept ne cere Dsa nouă să credem necondiționat? Evangelia ne poruncește să „cercetăm spiritele”. Vedenia dela Maglavit nu rezistă acestui examen. Ea ar trebui dovedită prin minuni. Minuni adevărate, controlate. Unde-s? Ion Turcu dela Blaj, la care se provoacă „Telegraful” și pe care noi îl vedem tot așa de înfirm ca și mai înainte? A constatat d. Crainic vreo minune? Nici una. Atunci? Cine „își salverază credincioșii cu minciuni”? Noi ori alții?

„Noi știm însă motivul acestei dezonorante campanii” — ne lămurește d. Crainic. Prețioasă lămurire. Pentru noi. Ea arată, de departe, geneza isbucnirii ciudate a D-sale. Povestea asta cu „situația falsă” în care se găsește uniția, și cealaltă, cu „răsunetul imens” al Maglavitului care primejduiește Blajul (— dorim, în interesul ledeei creștine, să nu fie mai mare primejdie pentru ortodoxie decât pentru Blaj!) — miroase grozav a Sibiu. Chiar și fără „peceți rupte”, ne găsim în plin „Telegraf”. Se pare că l-a citit d. Crainic, la fața locului, cu prilejul conferinței pe care a ținut-o la Sibiu și după care ne-aratimis solia din „Gândirea”, — Suntem deplin edificați!

Concluzia: e trist, nespuse de trist, când un poet confundă Olimpul cu Sibiu și se inspiră, pervers, dela muze cu barbă și potcap. Talentul pierde din această coborîre — Și când ei se chiamă Nichifor Crainic, noșă ne pare de două ori rău. Am vrea să-i rămână în istorie numele curat, nepătat de nici o meschinărie „telegrafiată”.

Ceții și răspândiți „UNIREA”

Moartea ep. Nicolae Ivan. De la Oradea, de unde a dus pe vlădica Clorogariu, moartea a trecut la Cluj și a luat cu sine, în veșnicie, pe venerabilul Păstor al eparhiei ortodoxe: Nicolae Ivan. Încărcat de ani și de vrednicii, răposatul trece în lumea dreptilor mulțumit cu cărarea pe care a urcat-o în această viață. Lângă scrierul lui stă, sincer îndurerată și recunoscătoare nu numai poporul său credincios, ci întreagă Biserica.

Fiindcă în slujba neamului și-a cheltuit el truda neadormită a celor 80 de ani. Prin talent și muncă a ajuns copilul de țăran dascăl la Săliște și a urcat, pe rând, tot mai sus, până la scaunul vlădicesc. Spirit organizator, o deosebită pricepere gospodărească, energie neînfrântă și voință aspră sunt calitățile pe care le-a pus în slujba nou înființatei sale eparhii pe care, după nu prea mulți ani de cărmuire, o lasă în bună rândulală, înzestrată cu toate instituțiile administrative și culturale trebuțoare și strălucit asigurată din punct de vedere material.

Recunoscând cu largă inimă toate vrednicile omului, ale Românilor și ale Arhiepiscopului N. Ivan, de dragul adevărului suntem nevoiți să însemnăm și o umbră care se ridică în fața scrierului, străjuit de recunoștința generală. Răposatul a fost un dușman declarat al Bisericii noastre. A dus luptă împotriva ei cu dârza stăruință care l-a caracterizat toată ființa. Și n'a fost prea alegător în mijloace. Nu-l puteam judeca intențiunile și nu căutam pricinile cari l-au împins, în vremea din urmă a vieții sale, pe această cărare de învrăjpire a fiilor aceluiași neam. Poate că alții, mai mici, din jurul său, își au partea de răspundere mai mare. De aceea, în ceasul despărțirii, vrem să uităm umbrele și să păstrăm în amintire numai lumina care a împrejmuit figura de mare realizator a vlădicului Nicolae Ivan.

Decretându-i funeralii naționale, guvernul n-a făcut decât un act de dreptate. Le-a meritat. — Nu mai puțin adevărat este însă, că în măsură mai mare încă le-a fost meritat și mitropolitul Blajului Vasile Săcuia. Atunci guver-

de orice metafizică¹⁾ ori religie, asigurând ca scop final omului pe însuși omul, divinizându-l²⁾.

Dar nu s'au mulțumit numai cu atâta, au căutat să înlocuiască morala religioasă cu „sentimentul Patriotic, sentimentul Frumosului, sau emoția artistică și mai știu eu cu ce?... chiar cu Hipnotismul³⁾”.

Însă luându-i-se moralei adevărate bază, religia, Dumnezeu, ea s'a surpat ca un castel din cărți de joc. Această morală oricât de răsunător nume a purtat, n'a fost și nu este decât o imoralitate savantă, foarte primejdioasă. Dacă morala nu-i fundamentată în ultima analiză pe voința imutabilă a lui Dumnezeu, ci pe voința ori alte sentimente ale omului; dacă nu-i sancțiunea morala a binelui și a răului, unde mai găsești morala? Dacă în dosul moralei nu-i Dumnezeu, care privește acțiunile omului și năzuința lui de a le săvârși, ci e numai imperativul categoric al lui Kant, atunci morala se găsește în om și se razimă în el, ca pe ultimele ei baze. — Morala independentă! De cine, independentă? De Dumnezeu, și atârnată de om, care în acest antropocentrism devine supra-arbitru al moralității.

¹⁾ Farges-Barbedette: Cours de Philosophie scolastique, Paris, 1933, vol. II. p. 471.

²⁾ J. Maritain: Elements de Philosophie (Introduction) — Paris 1930, p. 193.

³⁾ Ch. Dementhon: Direct. de l'Enseignement relig. Paris 1899, p. 234.

Morala religioasă au cercat s'o înlocuiască cu știința, dar locul religiei nu poate fi ținut de știință, în educație: „Religia face apel cât mai mult la persoana intimă, la sentimentele personale; știința e pe cât mai mult impersonală, are o atitudine obiectivă, rece, de tot ceace e sentiment¹⁾”.

E vorba de literatura pură? „E adevărat că nu e străină de morală, însă literatura frumoasă e binele? E vorba de științele pure? Nu se vede, că adevărurile algebrice ar avea prin ele înșile vr'o morală. — E vorba de științele naturale chimice, fizice, mecanice etc? Dacă le reduci la adevăratul lor domeniu, în limitele laboratorului, ele n'au nimic de a face cu morala, sunt afară de morală. Deci este necuminte a pretinde să substituie știința modernă ideii religioase, ca bază a educației²⁾”.

Dacă morala se va separa de religie în educație și l-se va da ca bază vr'un sistem filozofic, se va dovedi încă odată, că „rațiunea umană lăsată în puterea sa, este incapabilă să dea lumină completă asupra destinului omenească. În afară de morala naturală, pe care rațiunea omenească o poate descoperi, sunt legile vieții supranaturale, care depășesc capacitatea minții omenești, fără ajutorul revelației. De altfel istoria anticității păgâne dovedește cu prisosință, că orice morală omenească, lipsită de lumina conducătoare a

Bisericii, s'a dovedit insuficientă, ca să guverneze conduita umanității¹⁾”.

„Deci rațiunile filozofice, moralei laice, trebuie să i-se suprapună revelația supranaturală, ca să avem o morală precisă, completă populară, obligatoare și eficace pentru toți²⁾”.

De această părere sunt toți pedagogii mari. Locke spune, că educația morală nu se poate face fără învățământ religios. Comenius, la fel. Niebergall: „Dacă se respinge baza religioasă, nu se știe pentru ce trebuie predată morala. Morala utilitaristă-laică nu e de ajuns pentru societate. Multe din actele vieții omenești sunt de așa natură, că ele nu pot fi satisfăcute printr'o morală laică. Pe aceste le satisface numai religia. Ea dă mângăiere omului în împrejurări extraordinare, ea dă speranța pe care o morală laică nu o poate da³⁾”.

Poate ar fi cineva inclinat să creadă că morala religioasă ar putea fi înlocuită cu Patriotismul. Dar se înșală. Fiindcă în ce privește patriotismul admitem că este un mare și nobil sentiment. Dar nu poți să-ți iubești țara fără să ai nici curetenie, nici răbdare și nici probitate privată? Nu, patriotismul nu străbate atât de adânc în suflet, ca să creeze în om această armonie, care se numește virtute⁴⁾.

Deci încă odată: nimic nu poate înlocui religia ca bază a educației.

¹⁾ V. Godiane: Op. cit. p. 181.

²⁾ Ch. Dementhon, op. cit. p. 234.

¹⁾ Ch. Dementhon, op. cit. p. 235.

²⁾ Vezi la V. Godianu, op. cit. p. 194.

³⁾ Ch. Dementhon, op. cit. p. 236.

nul și-a uitat datoria. De ce? Nu căutăm. — Aceasta vină a guvernului însă nu ne împledecă să luăm parte sinceră la doliul național care petrece la mormânt pe vrednicul arhieru român Nicolae Ivan, căruia Dumnezeu să-i facă parte cu aleșii săi!

Știri mărunte

Dinstincții înalte. Drept recunoștere a unor merite deosebite, M. Sa Regele Carol II acordat înalților noștri Ierarhi IULIU al Clujului și ALEXANDRU al Lugojului insignele ordinului »Steaua României« în grad de Mare Cruce. Dinstincțiile acestea au fost însoțite de foarte elogiase rânduri de suverană apreciere. — Întru mulți ani, Preasfințiți Stăpâni!

Sărbătorirea Preasf. Alexandru al Maramureșului. Implinindu-se cinci ani dela înființarea episcopiei de Nord, lumea credincioasă din Baia-mare a ținut să sărbătorească în chip demn și strălucit pe ierarhul Alexandru. La această sărbătorire a luat parte întreagă elita locală preoțească, militară și civilă. Serbarea s'a început în catedrală, unde, în cadrele sf. liturghii arhieriești la care a fost hirotonit clericul M. Șereș, a cuvântat p. Dr. Gh. Bob. S'a continuat apoi în sala teatrului orașenesc unde Agru local, împreună cu Reun. Mariane și cu Soc. culturale au aranjat o emoționantă ședință festivă, cu puncte de cor, și un tablou vivan. Cuvântări, ocazionale au ținut d. Dr. Oșianu, preș. Agru-lui și dna Marta Iepure. La recepții, p. Dr. Alex. Breban, prepozit; d. Stănescu, colonel; d. S. Suci, dir. minelor de aur, tuturor răspunzându-le cel sărbătorit. — Întru mulți ani Stăpâne!

Episcopi și cardinali membri ai Academiei Franceze. Instituția lui Richelieu din 1635, Academia Franceză, în viața-i de trei veacuri încheiate a numărat, după cum relevază acest lucru »La Vie Catholique«, o serie însemnată de episcopi și cardinali printre renumitorii săi. Așa vlădicii de renume: Bossuet, Fenelon, Clermond-Tonnerre, Huet, Colbert (fiul ministrului), Massillon, Dupanloup și alții. Cel dintâi purpurat ales membru al acestei Academii a fost Cesar d'Esprées, episcop de Laon. Actualul academician-purpurat Baudrillart este al cincisprezecelea cardinal membru al Academiei.

Locale. Dumineca viitoare, a lăsatului de carne, va predica în catedrală p. Dr. Gavrilă Pop, prof. de religie.

— Tradiționalul »bal filantropic« al profesorilor dela așezămintele noastre de învățământ s'a încheiat și sub respectul venitului material relativ destul de bine. Din darea de seamă a Comitetului Aranjator reiese că acest venit, destinat medicamentelor pentru elevii săraci, atinge frumoasa sumă de 4727 Lei, adunată din suprasolviri.

Câte biserici sunt în Roma? Multe. Așa cum se cuvine unei metropole care-i capitala unei țări mari și orașul de reședință al Capului Creștinătății. După *Diario Romano e Vaticano* pentru anul 1936, în Cetatea Veșnică actualminte sunt 405 biserici. În afară de aceea se mai face sf. slujbă, la care are drept de acces și publicul mare, în 207 capele, 70 oratorii și 44 catacombe antice. În suburbiile Romei, la inițiativa Sf. Părinte, din 1930 până acum s'au ridicat 26 biserici noi, și 5 capele și s'au aranjat provizoriu 17 lăcașuri de închinare.

Hăituit unsprezece ani de zile. Cel luat la goană a fost preotul *Macarie F. Aguado* din Tabasco (Mexico). Unsprezece ani a fost urmărit de poliția guvernatorului Garrido Canabal, fără să poată fi prins, pentru că mulțimile credincioase li tănuiau ascunzătorile. Sluja sf.

liturghie în luminișuri de păduri și boteza în apele râurilor. Și niciodată nu s'a întâmplat să doarmă de două ori în același culcuș. Acum, în sfârșit, a fost însă prins. Un anumit Castro, agent polițienesc, a ticluit o invitare la o cununie și la un botez fictiv. Așa a căzut în ghioara prigonitorilor. Bunii creștini aflând despre acest lucru, au sărit să-l scape. S'a tras însă fără milă în mulțime, rămânând morți doi bărbați și un băiat, Garcia, de 10 ani. Preotul capturat, după cum scrie *Vita Ecclesiae*, înainte de a fi târît de poliție, a mai putut face doar atâta: să binecuvinteze mulțimea credincioasă, răniții și pe cei trei morți..

Aniversări centenare în 1936. Anul în curs s'a început cu comemorarea împlinirii alor șasesprezece veacuri dela moartea S. Silvestru, papa Romei. S'a sulevat ideea să se sărbătorească tot în acest an și centenarul XIX dela convertirea Sf. Pavel, apostolul neamurilor. Precum și pomenirea Pontificilor Romani: Antheros († 236), Marcu († 336), Agapet († 536). — Tot în acest an se împlinesc două sute de ani dela moartea lui Pergolesi, nemuritorul autor al muzicii imnului Stabat Mater; opt sute de ani dela moartea S. Leopold III, mare duce austriac; douăsprezece veacuri dela hirotonirea S. Sturmus, întemeietorul abației benedictine din Fulda; patru veacuri dela investmântarea întru monahie a Sf. Teresa Spaniola; cinci veacuri dela nașterea celebrului Ximenes, cardinal spaniol; patru veacuri dela moartea lui Erasmus Rotterdamus, personaj pe cât de însemnat, pe atât de enigmatic; o sută de ani dela înființarea Institutului Carității din Torino și tot o sută de ani dela moartea marelui savant și creștinului devotat Ampère, trecut la cele veșnice ca un sfânt, în Marsilia, la 10 Iunie 1836. — Toate aceste aniversări se vor prăznuir cu fast deosebit.

Bernard Shaw și politica sancțiunilor. Literatul englez de renume mondial, Bernard Shaw, a publicat nu de mult în Times o scrisoare deschisă în care satirizează fără pic de menajament politica de sancțiuni a Marii Britanii și a Societății Națiunilor. »Italia vrea expansiune, — scrie numitul, — pentru că trebuie să vrea. Vrea să-și arate triburilor necivilizate ale Abisinieii puterea sa. Dar n'a făcut aidoma și Anglia, de când și-a răspândit puternicul său imperiu mondial în cele cinci părți ale globului? Statele-Unite n'au luat ființă pe aceeași cale? Și Spania n'a făcut același lucru în America de Sud, iar Olanda în India? De fapt Societatea Națiunilor și-ar putea găsi și altceva de făcut decât să ațâțe pe danikili (un trib îndeosebi sălbatic) împotriva inginerilor și medicilor italieni cari construiesc drumuri, uscă bălți și promovează igiena«. — Reținem și acest glas din concertul în curs și atât de disonant.

† **Viorica E. Pandrea**, studentă universitară, fiica p. Dr. Vincențiu Pandrea din Cluj, a trecut la cele veșnice în 2 Febr. c., la vârsta de 22 de ani. — Să-i fie somnul lin și îngerii aproape!

Aviz. P. Dr. Nicolae Brinzeu comunică celor ce au comandat cartea sa »Catehetea«, cumcă aceea încă nu a ieșit de sub tipar, de aceea neprimirea ei să nu neliniștească pe nime. Tipărirea ei e în curs și probabil pe sfârșitul lui Februarie va fi gata. Abonamente se pot face încă pe prețul: 100 lei broșat și 130 legat, plus spesele.

Cărți & Reviste

DESPRE PREOȚIA CATOLICĂ. Enciclica P. P. Părinte Piu XI »Ad catholici sacerdotii«. Trad. românească de Dr. Ioan Bălan. Blaj. 1936. Pagini: 95. Prețul: 10 Lei.

Cetitorii noștri cunosc deja, sumar, cuprinsul acestei epocale enciclice papale. Acum, grație osteneții p. Dr. canonic Balan, o avem în întregime într'o îngrijită și aleasă haină românească. — Tolle, lege!

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

V. FLUERAȘ: *Psalmi*. București. 1935. Prețul: 30 Lei.

Gingașe flori, — cincisprezece la număr, — al nui suflet de poet creștinește delicat. Nimic forțat, mic artificial, nimic exagerat în ele. Vor fi gustate multă lume.

P. IOSIF TĂLMĂCEL: *Calea Crucii*. Băoani. 1935. Pagini: 69. Prețul: 4 Lei.

Faptul că broșura aceasta a trebuit scoasă la diția II-a arată că răspunde unei simțite necesități fletești. Credem că și noua tipăritură se va desface așa de bine și de repede ca cea dintâi. — O mare

BIBLIOTECA POPORALĂ A »ASTRE» pe anul 1935. Cinci broșurele á 5 Lei și Calendar pe 1936, de 145 pagini, cu 10 Lei.

Intr'al 25-lea an al ființării sale, această bibliotecă aduce următoarele cărți: *Ion Filimon: Povestiri* în rice. (Din trecutul românesc al Clujului); *Ion Pop-Băganul: Munți, animale și pământ*; *N. I. Dumitrașcu: Catece olteneste*; *Petrea Dascălul: Stălpul satului* (teatru sătesc); *Ioan I. Lapedatu: Moartea lui Asan* (povestire istorică); *Ioan I. Lapedatu: Amor și război* (povestire istorică) și *Horia Petra-Petrăscu: Calendarul pentru popor pe 1936*. — Toate scrise pentru lumea satelor nu se poate să nu întâlnească primirea cea mai călduroasă.

INIMA LUI ISUS. Anul I. Nr. 1. Abonamentul anual: 40 Lei.

Revistă religioasă pentru popor. E redactată de p. Dr. I. Belu și de literatul O. Hulea. Apare cu aprobarea Maimarilor bisericesti și cu un articol introductiv de Preasf. Alexandru dela Lugoj. Scrisă viu și frumos, (se nează, în afară de înaltul Ierarh lugojan, p. Dr. Belu, p. Dr. Chinezu, d. Hulea, dna Livia Hulea-Rebreanu), îndrăgite cele mai bune nădejdi. — Doamne ajută!

Dela școala de cantori bisericesti din Cluj

AVIZ

Inaugurându-se la 1 Februarie a. c. Școala de cântăreți bisericesti, a Eparhiei de Cluj-Gherla, în Cluj, la care s'au prezentat peste 100 ascultători ordinari, depe întreg cuprinsul provinciei mitropolitane, Direcțiunea acestor școli avizează oficiile-parohiale din alte eparhii, cari au trimis elevi la această școală, că elevii aparținători altei eparhii, numai în incuviințarea prealabilă a Prea Venerabilei Ordinariate competente vor putea urma cursurile. Drept, aceea, oficiile parohiale respective sunt rugate a interveni de urgență pentru obținerea acestei incuviințări, care se va înalta la Direcțiunea »Școlii de cantori« până cel mai târziu la 15 Februarie a. c. La aceea dată elevii fără de această incuviințare vor fi dimiși. — Toate scrisorile în cauză se vor adresa p. Dr. Victor Bojor dir. școlii Cluj, str. Iorga 8.

Corpul Portăreilor Trib. Târnava Mică

No. 305—1935

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 2716—1935 a judecătoarei de ocol Dumbrăveni în favoarea reclamantului Welther Ana repr. prin avocatul Dr. Ilarie Holom adv. Dumbrăveni pentru încasarea creanței de 3000 Lei — bani și accese se fixează termen de licitație pe ziua de 15 Februarie 1936 orele 4 p. m. la fața locului în Comuna Nadeș la dom. urm. No. 123, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 1 porc, 1 sanie, 1 mașină de săpat porumb și altele în valoare de 3100 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare Dumbrăveni la 30 Ianuarie 1936.

portărel FLEFLEA

Citiți și răspândiți

„UNIREA“